

VI ER OGSÅ KIRKEN

- en forening af katolikker

www.veok.dk

Nyhedsmail nr. 88
6-apr-2010

Kaare Rübner Jørgensen skriver i Berlingske Tidende 6.april 2010

Den katolske tragedie

At løse tillidskrisen ved at nedsætte en sandhedskommission à la den sydafrikanske, som Erik Bjerager foreslog forleden i sin leder i Kristeligt Dagblad, er en interessant tanke. Men næppe realistisk, skriver Kaare Rübner Jørgensen.

Pave Benedikt og stort set alle hans biskopper vil ikke erkende, at det er præsters påtvungne cølibat, der er det egentlige problem bag de pædofile overgreb. De kan ikke se, at det er hele den klerikale kultur, der bør ændres, hvis vi skal have genskabt tilliden. I præstegårdene såvel som på bispekontorerne og i Vatikanet.

Man skal være både blind og døv og eller have en IQ på under 30, hvis man ikke er klar over, at den katolske kirke i øjeblikket befinder sig i en af sine værste kriser.

Årsagen er imidlertid ikke kun det misbrug af børn og unge, som præster, munke og nonner har gjort sig skyldige i, for heri er intet nyt. Bestemmelser, der skal forhindre præsters pædofili, kan nemlig ses vedtaget allerede i den tidligere middelalder. Det er heller ikke kun det, at de ansvarlige biskopper og ordensforstandere har undladt at gribe ind og anmelde sagerne til de sociale myndigheder eller politiet, for sådan har de altid handlet. Vi har bare ikke vidst det før nu.

Nej, krisen stikker meget dybere. Den tog sin begyndelse i 1968 med encyklikaen »Humanae vitae«, der opretholdt forbuddet mod brug af prævention, for da begyndte lægfolk at stille spørgsmålstejn ved de kirkelige lederes dømmekraft. Set med pavens og mange biskoppers øjne er det lægfolkets emancipation, der har skabt den troværdighedskrise, der i dag findes i den katolske kirke.

Ganske uret heri har de ikke, for det er klart, at jo bedre uddannet almindelige katolikker bliver, desto sværere vil det være for paven, biskopperne og præsterne at belære dem. Det gav den irskfødte biskop Patrick O'Donaghue af Lancaster i England klar udtryk for i

sit julebrev 2009, for heri beklagede han sig over den masseuddannelse, der havde fundet sted på amerikanske og vesteuropæiske universiteter, for den havde ført til forvirring, manglende respekt for autoriteter og dermed nedbrydning af samfundsordenen.

I sit brev til Irlands katolikker, som blev offentliggjort sidste lørdag, lovpriser paven fortidens irere for deres dybe tro, deres hyppige messedeltagelse, deres ligeså hyppige aflæggelse af skriftemål, deres overholdelse af alle fastbestemmelser og deres deltagelse i valfarter og andre religiøse andagtsøvelser. Han roser dem for deres mange præster og ordensfolk og siger, at det var en tid, hvor enhver var stolt over at have en præst, munk eller nonne i familien.

Sådan er det ikke længere, for i de sidste årtier er det irske samfund blevet præget af en sekularisering, der ifølge paven har undergravet enhver moralsk autoritet. Det er denne verdsliggørelse, der i pavens optik er den egentlige skurk. Men han tager fejl, for havde han ret, skulle præsters og ordensfolks misbrug af børn og unge være forholdsvis ny dato. Og det ved vi som nævnt, det ikke er.

I virkeligheden forholder det sig stik modsat. Uanset hvor meget man beundrer fortidens religiøse og kirkelige klima, var det dette, der skabte mulighed for, at præster og ordensfolk uden risiko har kunnet misbruge børn.

Alle lukkede øjnene, og var der en enkelt, der vovede at tale derom, ville ingen tro ham eller hende. Først da det ene offer efter det andet i USA gik til pressen, og den begyndte at skrive om de mange overgreb, der havde fundet sted, turde irerne offentligt stå frem og tale om, hvad der var sket på katolske skoler og institutioner i deres land. Og så oplevede man en skandale af dimensioner. Nu er det Tyskland, Østrig, Holland, Mexico og i forhåbentlig mindre omfang Danmark, der står for tur.

At løse tillidskrisen ved at nedsætte en sandhedskommission à la den sydafrikanske, som Erik Bjerager foreslog forleden i sin leder i Kristeligt Dagblad, er en interessant tanke. Men næppe realistisk. Når Vatikanet ikke ville lade den fælleskommission af historikere, udpeget af Vatikanet selv og jødiske organisationer i USA, få fri adgang til arkiverne fra pave Pius XII's tid (1939-1958), hvordan kan man så tro på, at en sandhedskommission skulle få lov til at se, hvad der findes af dokumenter om præsters pædofili i Vatikanet? Jeg gør det i hvert fald ikke.

Pave Benedikt er nyplatoniker og dybt præget af kirkefaderen Augustins negative menneskesyn. Han er vokset op i det nazistiske Tyskland, og den autoritære kultur, der herskede dengang, synes aldrig helt at have sluppet sit tag i ham. Politisk er hans ideal oplyst enevælde - og det såvel i kirken som i det verdslige samfund. Hans forgænger havde samme samfundssyn, og derfor er Vatikanet det eneste land i Vesteuropa, som ikke har undertegnet den europæiske menneskeretskonvention.

Trods den psykoanalytiske sagkundskab vil pave Benedikt og stort set alle hans biskopper ikke erkende, at det er præsters påtvungne cølibat, der er det egentlige problem. De opfatter overgrebene som nogle få præsters misligholdelse af deres kald, hvad det på sin vis også er, men kan ikke se, at det er hele den klerikale kultur, der bør ændres, hvis vi skal have genskabt tilliden. I præstegårdene såvel som på bispekontorerne og i Vatikanet. Det er for mig at se den virkelige tragedie.